# PROLOOG

Het was warm. Onbehaaglijk knipperde hij met zijn ogen. Het zweet van zijn voorhoofd gutste in straaltjes over zijn gezicht, het liep langs zijn gesloten oogleden naar zijn hals, over zijn schouders langs zijn oksels en van zijn buik naar zijn benen. Het zout van zijn hete lichaamsvocht kroop onverbiddelijk onder zijn half gesloten oogleden en hij kneep zijn ogen stevig dicht. Hij moest nog even doorzetten, het was goed voor hem.

De afgelopen tijd was niet gemakkelijk geweest, niet voor hem, maar ook niet voor zijn gezin, dat hij telkens had moeten voorliegen, terwijl de ongelovige blik in hun ogen hem al genoeg vertelde. Tienke geloofde hem misschien. Zij was de trouwste van het stel en ze was met hem getrouwd. Bovendien was ze kerkelijk en kwam het niet in haar gedachten op om aan hem te twijfelen. Zijn kinderen waren anders. Hun wantrouwende blikken priemden als naalden in zijn rug als hij het huis ontvluchtte, zoekend naar een plaats waar hij zichzelf kon zijn, zoekend naar genegenheid. Niemand zou het begrijpen, ook zijn ouders hadden het nooit begrepen.

Hij herinnerde zich zijn jeugd; zijn strenge ouders, die geen oog hadden gehad voor het teruggetrokken en stille jongetje dat hij toen was. Ze leefden volgens de starre regels van de kerk, met een vanzelfsprekendheid die geen ruimte bood voor ruimdenkendheid. Hij moest altijd mee. De kinderdiensten had hij leuk gevonden: de prachtige bijbelverhalen en de liedjes, iedereen was aardig en hij kon wegdromen in zijn eigen wereldje. Later, toen hij de kinderdienst was ontgroeid, had hij iedere zondag de preek moeten aanhoren, de veroordeling waardoor hij zich zondig voelde. De moed om het zijn ouders te vertellen was hem steeds verder in de schoe-

nen gezonken. Ze zouden het afkeuren. Zelf een product van hun strenge opvoeding, wisten ze niet beter dan het voorbeeld van hun ouders te volgen, niet in staat tot het hebben van een eigen mening of tot begrip voor andersdenkenden. Misschien zouden ze hem wel de deur hebben gewezen, hem op zijn zestiende koelbloedig op straat hebben gezet; ze waren ertoe in staat geweest.

In plaats daarvan had hij geleerd om te gaan met zijn geheim en leefde hij een dubbelleven, in een wereld vol wilde fantasieën. Later, toen hij volwassen werd, was hij met een meisje uit de kerk getrouwd. Samen hadden ze twee kinderen gekregen, een jongen en een meisje. Het perfecte gezin. Hun huwelijk was een logische stap geweest, hoewel hij het zo lang mogelijk had uitgesteld. Lichamelijk had ze hem niet weten te boeien, zelfs niet die eerste keer tijdens hun huwelijksnacht, toen hij zich met een smoesje van haar had afgewend, geschrokken en trachtend zijn afkeer te verbergen. De huwelijkse plicht was hij met de nodige alcohol aangegaan, sober genoeg om haar te kunnen misleiden, in een benevelde gemoedstoestand fantaserend dat ze iemand anders was.

Het was bij Elsie en Job gebleven. Hij kon het niet meer, en zijn drukke werkzaamheden gaven hem een goed excuus om herhaaldelijke vermoeidheid te veinzen. Ongelukkig als hij was, ontvluchtte hij steeds vaker het huis. Soms wilde hij haar toeschreeuwen dat hij niet van haar hield, dat hun huwelijk gebaseerd was op een leugen. Maar steeds als hij naar de gekrenkte uitdrukking op haar gezicht keek, gerimpeld en door zorgen getekend, haar vroegtijdig grijzende haar, kon hij het niet.

De onmacht verscheurde hem. Hoewel hij 's zondags in de kerk de schijn ophield, waren zijn gedachten mijlenver van de verkondigde boodschap verwijderd. Soms dommelde hij zelfs in slaap en werd hij plotseling gewekt door de klanken van psalmen en gezangen. Het was niet voor haar verborgen gebleven, maar ze had lijdzaam toegezien. Wel waren er ruzies. Waarom hij zich niet meer met de kinderen bemoeide. Ze hadden hem nodig. Vooral zijn

zoon, die er het meest onder leek te lijden. Waarom was hij er nooit en ontvluchtte hij het huis? Kwam het door haar, door zijn gezin, zijn thuis, alles wat hem dierbaar moest zijn? Waar was hij dan als hij zomaar ineens in de auto stapte om pas vele uren later terug te keren? Haar schreeuw om begrip bleef onbeantwoord. Hij kon het niet...

Verhit veegde hij het zweet van zijn voorhoofd. Met zulke gedachten moest hij het ook wel benauwd krijgen. Hij moest juist ontspannen, zijn geest verruimen, zich verheugen op de tijdelijke vrijheid die in het verschiet lag.

Binnen de kortste keren was zijn gezicht weer kletsnat. Loom proefde hij het zout op zijn tong. Het zout en de hitte deden pijn aan zijn ogen en aan zijn gevoelige tepels. Het werd tijd om ermee te stoppen, zodat hij zich nog even kon opfrissen. Dan zou hij vast een fles wijn opentrekken, zich verheugend op het vooruitzicht van een ontspannen samenzijn en de vurige nacht die daarop volgde.

Traag opende hij zijn ogen en kwam moeizaam overeind. Zijn handdoek was doorweekt van het zweet. Was hij de tijd misschien vergeten? Zijn horloge lag in het huis, net als zijn kleding en zijn trouwring, die hij in zijn broekzak had gestopt. Misschien was hij wel in slaap gevallen en daardoor oververhit geraakt. Wankelend stond hij op en liep naar de deur, deze automatisch openduwend, loom en verhit, verlangend naar de koele buitenlucht. De deur klemde.

Werktuiglijk deed hij een nieuwe poging en duwde onbewust harder. Verwonderd fronste hij zijn wenkbrauwen. Er zat geen beweging in. Dit keer zette hij zich schrap en hield beide handen geklemd om het handvat, terwijl hij met een ruk zijn hele gewicht naar voren gooide. Verwonderd staarde hij naar zijn pijnlijke handen en naar de dichte deur. Er zat zelfs geen speling in. Zelfs geen paar millimeter. Zonder erbij na te denken deed hij een stap naar achteren en beukte met alle kracht die in hem zat tegen de houten deur. Afgezien van een pijnlijke schouder en een licht gekraak

gebeurde er niets. Het zweet gutste nu in grote stralen van zijn hoofd en van zijn oksels langs zijn brede lijf, maar hij merkte het niet.

Door paniek bevangen keek hij wild om zich heen, terwijl hij ondertussen de zweetdruppels uit zijn bloeddoorlopen ogen wreef. Er moest een oplossing zijn. Dit was te onzinnig voor woorden.

Koortsachtig probeerde hij na te denken, maar zijn gedachten waren verward. Zijn tong en mond voelden droog aan en zijn keel was opgezwollen. Hij moest water hebben. Dit was niet goed voor zijn gezondheid. Die verzengende hitte. De warmte waarvan hij normaal zo genoot, leek nu te zijn veranderd in een bloeddorstige vijand. Hij moest vluchten uit deze nachtmerrie.

Lachend om zijn paniekaanval zou hij wakker worden, zijn lichaam volledig ontspannen, om vervolgens rustig onder de ijskoude douche te stappen die zijn lichaam zou verkwikken. Daarna zou hij als herboren zijn en samen met Marcel van een gezonde maaltijd genieten met een onbezorgde tijd in het vooruitzicht.

Een pijnscheut trok plotseling door hem heen, zijn tepels leken in brand te staan en hij sloeg zijn armen beschermend voor zijn borst. Het was geen droom, maar de vreselijke werkelijkheid. Als hij niet snel frisse lucht zou inademen, zou zijn naar verkoeling snakkende lichaam bezwijken. Hij moest iets doen.

Met een laatste krachtsinspanning probeerde hij met zijn voet de deur in te trappen. Maar ook die poging mislukte jammerlijk. Getergd veegde hij het zweet van zijn voorhoofd en slaakte een verwensing, omdat het zout zijn ogen verblindde.

Het raampje, dat was het. Met zijn handdoek veegde hij de condens van het glas en duwde ertegen aan. Het was dubbelglas. Verdwaasd keek hij om zich heen. Op zijn natte handdoek en een houten thermometer na was er niets waarmee hij ook maar enige schade aan het raampje zou kunnen aanrichten. Koortsachtig bond hij de handdoek om zijn hand en beukte met zijn vuist hard op het glas. Hij kon wel janken, het hielp allemaal niets.

Plotseling leek hij door het beslagen raam een gedaante te zien. Was dat Marcel?

Schreeuwend om hulp bonkte hij tegen het glas, terwijl hij met zijn vochtige handdoek het raampje probeerde schoon te vegen. Daar stond iemand; eindelijk was er hulp gekomen. Terwijl hij moeite deed om zijn pijnlijke ogen open te houden, tuurde hij gefixeerd naar buiten. De stille gestalte leek zich niet te verroeren. Was het Marcel? Maar waarom bleef hij daar dan zo onbeweeglijk staan? Waarom schoot hij hem niet te hulp? Hij zag toch wel dat hij in nood was?

Plotseling ging er een schok door zijn lichaam. Zou hij hallucineren? Was het zo erg met hem gesteld? Nog wilder beukte hij op het raam, zijn handen rood en pijnlijk. Schreeuwend dat hij het was, smekend om hulp. Biddend voor zijn leven.

Gespannen stond hij stil, zijn ziel smachtend naar woorden van troost, naar geluiden die zijn bevrijding aankondigden, maar die bleven uit. Wanhopig wierp hij een blik op de thermometer, die onveranderd op honderd graden stond. Niet lang meer en het zou over zijn. Zijn lichaam zou oververhit raken en zijn bloed zou gaan koken. Weldra zou het zijn hart bereiken en dan…

Het einde. Kon dit werkelijk het einde van zijn leven betekenen? Wat een onbezorgd weekend had moeten worden, was plotseling veranderd in een gevecht op leven en dood. Waar was zijn geliefde die hem zou bevrijden uit zijn benarde positie? Met de schrik vrijgekomen zou hij opgelucht ademhalen, zich schamend voor zijn paniek en zijn geschreeuw, het gebeuren bagatelliseren door er flauwe opmerkingen over te maken, euforisch dat hij was ontsnapt aan de allesverzengende hitte. Nooit van zijn leven zou hij nog een voet in de sauna zetten.

Verwoed wreef hij met zijn handdoek over het raampje, maar hij leek de strijd tegen de condens te verliezen. Door de intense hitte in de sauna en de koele avondlucht bleef het glas beslaan. Zijn natte handdoek verergerde het alleen maar.

Hij mocht de moed niet opgeven, niet berusten in zijn lot. Hij wilde genieten van het leven, inhalen wat hem al die tijd was ontzegd. Zijn schreeuw om hulp transformeerde tot een zwak gerochel. Zijn pijnlijke keel leek de hoop al te hebben opgegeven. Ze moesten zo nodig maar geweld gebruiken, de deur te lijf gaan met een hakbijl, alle grof geschut was geoorloofd.

Hij stond er niet eens bij stil waarom de deur niet openging. Waarom een deur die nooit klemde ineens kuren vertoonde waardoor de sauna in een gevangenis was veranderd, of erger: in een dodencel. Zich tot het uiterste concentrerend stond hij daar, zijn geest plotseling helder, terwijl het stil was om hem heen. Waarom hoorde hij niets? Was zijn gehoor het eerste zintuig dat hem zou ontvallen, al snel gevolgd door de andere lichaamsfuncties, totdat zijn hart aan de beurt was?

Waarom gebeurde er niets? Er had toch iemand in de tuin gestaan, of waren zijn hersens ook al aangetast en wist hij realiteit niet meer van waanbeelden te onderscheiden?

Uitgeput zakte hij door zijn knieën op de hete vloer. Alles aan hem deed pijn. Langzaam nam de hitte bezit van hem, kalm, troostend, terwijl hij weggleed in een diepe staat van bewusteloosheid. Zijn ogen sloten zich en zijn lichaam zakte verder onderuit in een vreemde houding.

Nog eenmaal keek hij omhoog, moeizaam, zich bespied wanend. Iemand staarde naar hem, het gezicht vreemd vervormd door de condens op het raam. Weer flitste er een vlaag van herkenning door hem heen. Was het een krankzinnige droom? Niemand wist dat hij hier was, niemand behalve Marcel. Marcel, zijn minnaar, die van hem hield om wie hij was. Waarom werd hij dan niet verlost uit deze nachtmerrie?

Zijn ademhaling ging steeds moeizamer. Het had geen zin meer. Zijn stervensuur was aangebroken, hij wist het plotseling heel zeker. Nooit had hij gedacht dat zijn leven zo zou eindigen. Misschien in een verzorgingstehuis op hoge leeftijd tussen klaver-

jassende lotgenoten, of tijdens zijn slaap waarin hij zachtjes werd meegevoerd naar de eindeloosheid. Maar niet nu, niet hier, alleen, naakt en vanbinnen verbrand, verguisd als ze hem vonden.

Wat zou zij ervan denken? Zou ze hem voor altijd haten totdat hij haar uiteindelijk onverschillig liet? Nog even goedgelovig, verontwaardigd misschien, dan beseffend, denkend aan hun huwelijk, aan zijn afwezigheid, om dan in razernij te ontbranden? Had hij spijt? Hij had haar geen pijn willen doen en zijn kinderen ook niet... Elsie en Job, ze waren bijna vreemden voor hem.

Zijn droge ogen leken zich niet meer te kunnen vullen met tranen. Hij had zich van hen verwijderd, geen tijd voor hen genomen, omdat hij het te druk had gehad met zichzelf. Hoe zouden ze zich hem herinneren, een doodgezwegen opa voor zijn kleinkinderen? Wat een puinhoop had hij van zijn leven gemaakt. Waarom had hij niet de juiste beslissing genomen toen het nog kon, toen er nog hoop was op een betere toekomst? Dan had hij niemand pijn hoeven doen, behalve misschien zijn ouders. Uitgeput viel zijn hoofd opzij, totdat zijn bewustzijn weggleed in een eindeloos niets.

Het was te laat, te laat voor bekentenissen...

*Just Wisdom:*

*Laugh a little now and then, it brightens life a lot.*
*You can see the brighter side just as well as not.*
*Don't go mournfully around, gloomy and forlorn.*
*Try to make your fellow men glad that you were born.*

(anoniem)

Voor mijn vader,
een man met een groot rechtvaardigheidsgevoel